

Τράπεζα θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

ΓΗ_Β_ΦΙΛ_0_17565

273ο

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

(μονάδες 10)

1. Η ιδέα της τέχνης ως μίμησης ή αναπαράστασης της φύσης και της ζωής επικρατεί αναντίρρηση στη μοντέρνα τέχνη. **Λάθος**

2. Κατά τους εμπειριστές η γνώση μας για τον κόσμο προέρχεται κυρίως από τον ορθό λόγο. **Λάθος**

3. Ο Πλάτων πιστεύει πως προϋπόθεση για την επίτευξη της γνώσης αποτελεί η επαγωγική πορεία, δηλαδή η μετάβαση από το μερικό και συγκεκριμένο στο γενικό και αφηρημένο. **Λάθος**

4. Ο Βρετανός εμπειριστής Μπέικον ισχυρίζεται πως οι ιδέες μας δεν είναι έμφυτες, αλλά διαμορφώνονται στη βάση των εντυπώσεων που μας παρέχουν οι αισθήσεις. **Σωστό**

5. Σημαντικός εκπρόσωπος της ορθολογιστικής προσέγγισης στην αρχαιότητα μπορεί να θεωρηθεί ο Πλάτων. **Σωστό**

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: ουτοπία (πλατωνική), ιδεαλισμός, γενική βούληση.

(μονάδες 15)

ουτοπία πλατωνική: Ο Πλάτωνας στο έργο του «πολιτεία» περιγράφει με λεπτομέρειες ένα μεγαλειώδες όραμα αρμονικής και δίκαιης συνύπαρξης των πολιτών μέσα σε μία κοινωνία όπου «οι φιλόσοφοι κυβερνούν» ή «οι κυβερνήτες φιλοσοφούν».

Ιδεαλισμός: Θεωρεί ότι η ίδια η έννοια της ύλης είναι δύσκολα κατανοητή χωρίς την αναφορά σε κάποιο πνεύμα άρα οτιδήποτε υπάρχει είναι στην ουσία πνευματικό.

γενική βούληση: Κατά τους νεότερους χρόνους θεωρητικοί του κοινωνικού συμβολαίου, όπως ο Ζαν Ζακ Ρουσό, οδηγούνται στο συμπέρασμα πως σε τελευταία ανάλυση κυρίαρχη είναι η *γενική βούληση*, που εκφράζεται μέσα από τη

συμφωνία για τη μορφή διακυβέρνησης. Ανεξάρτητα από το αν η επιβολή αυτής της γενικής βούλησης -που κατά τον Ρουσό υπερβαίνει τις ατομικές βουλήσεις των μελών της κοινωνίας- διασφαλίζει πάντοτε όλα τα δικαιώματα των πολιτών, όπως τα αντιλαμβανόμαστε σήμερα, η αναφορά στη συναίνεση της πλειονότητας των πολιτών υποδεικνύει την προοδευτική επικράτηση και δικαιολόγηση δημοκρατικών αντιλήψεων.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Ποια είναι η άποψη του Αριστοτέλη για την αρετή; Να την αναδιατυπώσετε σύντομα

(μονάδες 12)

Κατά τον Αριστοτέλη οι αρετές αποτελούν τα συστατικά ενός βίου που οδηγούν στην ευδαιμονία. Η αρετή αξιοποιεί τις φυσικές προδιαθέσεις και καλλιεργείται με την εκπαίδευση, έτσι επιτυγχάνει τη μεσότητα, το μέσο όρο ανάμεσα σε υπερβολές και ελλείψεις. Την αρετή ενσαρκώνει αυτός που διαθέτει την απαραίτητη διανοητική αρετή της φρόνησης, την ικανότητα να αναγνωρίζει το καλό για τον εαυτό του και τους άλλους. Ο Αριστοτέλης δίνει έμφαση στον χαρακτήρα του δρώντος προσώπου, σύμφωνα με το κριτήριο αυτό ενσαρκώνεται το παράδειγμα του ίδιου του ενάρετου ανθρώπου.

2β. Να αναδιατυπώσετε με συντομία την πλατωνική θεωρία των Ιδεών και τις ενστάσεις του Αριστοτέλη σε αυτή τη θεωρία.

(μονάδες 13)

Ο Πλάτωνας αναφέρεται σε καθарές ουσίες, που τις ονομάζει ιδέες. Οι ιδέες είναι πράγματα υπαρκτά, ανεξάρτητα από τον αισθητό κόσμο, αιώνια και αμετάβλητα, που μπορούμε να τα προσεγγίσουμε μόνο με τον νου και όχι με τις αισθήσεις. Με τον τρόπο αυτό ο Πλάτωνας οδηγείται στη διάκριση δύο κόσμων στον κόσμο της εμπειρίας και στον κόσμο των ιδεών που είναι νοητός και υπεραίσθητος.

Ο Αριστοτέλης δε δέχεται ότι υπάρχει ένας κόσμος ανεξάρτητος από τον αισθητό κόσμο. Ο Αριστοτέλης ονομάζει τις ουσίες αυτές **καθόλου**. Σήμερα χρησιμοποιούμε τον όρο **καθολικές έννοιες**. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, οι καθολικές έννοιες δεν είναι πράγματα ξεχωριστά από τα φυσικά φαινόμενα αλλά προκύπτουν από αυτά, μέσω της νοητικής αφαίρεσης των επιμέρους ιδιοτήτων τους και τις διατυπώνει ως έννοιες που έχουν καθολική εμβέλεια.

Επιμέλεια: Μαρία Φυλακτού